

INGEZONDEN BRIEF GOEDEWAAGEN 7 juli 1908

door F. Tymstra

Tussen 1900 en 1920 zijn er in allerlei tijdschriften artikelen verschenen over de pijpenfabricage in Nederland. Zo werd in *De Sigarenwinkelier* uit 1908 in drie afleveringen over de Goudse firma P. van der Want Gzn geschreven. Er kwam op 7 juli een reactie van de firma Goedewaagen over onjuistheden in de artikelen over Van der Want. De redactie van *De Sigarenwinkelier* plaatste de gehele reactie van Goedewaagen in het volgende nummer met de opmerking dat zij het oneens is met de zinsnede waarin Goedewaagen het bestuur der Ned. Ver. van Sigarenwinkeliers verantwoordelijk stelt voor de inhoud van het blad. De redactie handelde te goeder trouw en het publiceren van deze ingezonden brief duidt op onpartijdigheid.

Voor de lezer van nu is het interessant de brief te lezen, omdat die ons historische informatie verschaft over de toenmalige situatie.

Geachte Redactie.

Met veel belangstelling en niet minder verwondering namen wij kennis van de beschrijving der pijpenfabriek van de firma P. v. D. WANT GZN. te Gouda in No. 1,2 en 3 van Uw blad.

Op vele plaatsen hebben wij daarin namelijk kleinere of grotere onjuistheden gevonden, welke onjuistheden op een paar punten echter overslaan in besliste onwaarheden of verkeerde voorstellingen ten opzichte van onze fabriek.

Wij zouden te uitgebreid worden deze allen hier op te sommen, doch willen volstaan met zeer in 't kort een viertal punten te releveeren.

In den aanhef van het stukje in quaestie wordt er op gewezen, dat onze geheele tak van nijverheid van stoom en electriciteit in geen enkel (dit woord is zelfs gecursiveerd) opzicht is gediend en van machines in 't algemeen niets wil weten, doch mogen wij er U op attent maken dat aan onze fabriek in 't jaar 1899 eene speciale afdeling werd opgericht waar de pijpen gedeeltelijk machinaal worden vervaardigd voor export. Deze machinale afdeling is op 't oogenblik reeds haar negende levensjaar ingetreden.

Voor de kleibereiding worden ook machines gebruikt, doch de kleibereiding willen wij dan evenals in het stukje over de fabriek der firma v. D. W. buiten de eigenlijke pijpenfabricage rekenen.

Bij de beschrijving dezer kleibereiding evenwel stuiten wij weder op eene brutale onwaarheid en worden wij getroffen door het volgende: > Hierop volgt het malen in den kleimolen, vroeger door een paard, thans door een gasmotor van 7 paardenkrachten, de eerste welke te Gouda werd gebezigd voor deze industrie", in antwoord waarop wij kunnen volstaan met de mededeling dat wij reeds 40 jaar geleden met stoommachine werkten, welke in

1899, dus lang vóór 1903 door een gasmotor werd vervangen, waar wij later nog een tweede bij plaatsten, toen een tweede stoommachine wegens ouderdom buiten dienst gesteld moest worden.

Over het drogen der pijpen wordt geschreven: > De wijze, waarop bij de firma v/d W. de pijpen gedroogd worden is er eene, die nog door geen enkele fabriek te Gouda wordt nagevolgd, ... enz. enz. en even verder. > Zomer en Winter gaat dit (d.w.z. drogen) op dezelfde manier, terwijl andere fabrieken meer het oude systeem handhaven door zooveel mogelijk in de lucht te drogen .... enz.enz.< Mogen wij hierbij aanstippen dat wij in onze fabriek eene zeer bijzondere, met de inrichting onzer fabriek nauw samenhangende inrichting voor drogen hebben. Deze inrichting bestaat nu bij ons gedurende 26 jaar en kwam destijds in de plaats van eene drooginrichting zooals in uw blad beschreven, zoodat er dus voor ons van navolging dezer inrichting geen sprake kan zijn, terwijl het natuurlijk nogal vrij naïef is te veronderstellen, dat wij onze kolossale wekelijksche productie geheel in de zon zouden drogen. Mogen wij hier echter nog aan toevoegen, dat de zonnewarmte voor de pijpen o.i. verre van kwaad is en wij zouden gaarne van den natuurlijken weg voor 't drogen gebruik maken, indien onze productie niet te groot ervoor was.

Hoewel het ons bekend is, dat het Dagelijksch Bestuur der Ned. Ver. van Sigarenwinkeliers zich verantwoordelijk stelt voor den inhoud van dit blad, zoo willen wij er dit Bestuur toch geen verwijt van maken, wel begrijpend, dat het te goeder trouw direct of indirect is afgegaan op mededeelingen van een ander, waarbij aan de zijde van dezen berichtgever ongetwijfeld een noodeloozen concurrentiegeest in 't spel is geweest, in welk geval wij de qualificatie eener dergelijke concurrentie overlaten aan het oordeel van de geachte lezers.

Reeds gedurende een tweetal jaren worden wij met langere of kortere tusschenpoozen vergast op vrijwel soortgelijke beschrijvingen der firma P. v. D. WANT GZ.N. in allerhande dag- en weekbladen of tijdschriften. Hoewel deze beschrijvingen dan tevens ook onze fabriek raakten, gaven wij er tot nu toe nimmer eenig antwoord op, aangezien èn zaak èn bladen voor ons van geen belang waren, doch nu hetzelfde voorkomt in *De Sigarenwinkelier*, dus in het vakblad van vele onzer binnenlandsche afnemers, ja nu meenen wij niet langer te mogen zwijgen en doen wij slechts een greep uit de vele, steeds wederkeerende onwaarheden.

Niettemin is het ongaarne, dat wij ertoe overgaan U voor bovenstaande regelen een plaatsje te verzoeken, wel wetend, dat een dergelijk iets zoo licht aan een uitvloeisel van misplaatste concurrentie wordt toegeschreven, hetgeen van onze zijde echter geenszins het geval behoeft te zijn en dan ook geenszins het geval is.

Met dank voor de plaatsing

Hoogachtend

P. GOEDEWAAGEN & ZOON

Gouda, 7 Juli 1908